

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี

พัชรี ลิทธิโอฬารสกุล¹

มะดาโอ๊ะ สุหลง^{2*}

Received 17 April 2022

Revised 16 August 2022

Accepted 23 September 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที่แบบอิสระ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ออมเงินเฉลี่ยต่อเดือนที่ไม่แน่นอนและไม่มีการกำหนดการออมเฉลี่ยต่อเดือนโดยแต่ละเดือนจะออมตามเงินที่เหลือ ด้านรูปแบบการออมส่วนใหญ่จะออมโดยฝากเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ และเป้าหมายการออมที่สำคัญที่สุดคือเพื่อสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือนของแรงงานนอกระบบต่างกัน ส่วนเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และจำนวนบุตรที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือนไม่ต่างกัน 2) ปัจจัยเศรษฐกิจด้านระดับราคาสินค้า มีผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนรายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ย ไม่มีผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือนของแรงงานนอกระบบ และ 3) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสาขาสถาบันการเงิน และเป้าหมายการออม มีผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนสิ่งจูงใจและการโฆษณาไม่มีผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือนของแรงงานนอกระบบ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การออม พฤติกรรมการออม แรงงานนอกระบบ

^{1 2} คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เลขที่ 39 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12110

Email: patcharee_s@mail.rmutt.ac.th

*Corresponding author email: madaoh_s@rmutt.ac.th

FACTORS AFFECTING SAVINGS LEVEL OF INFORMAL EMPLOYEES IN PATHUM THANI PROVINCE

Phatcharee Sittioransakun¹

Madaoh Sulong^{2*}

Abstract

This aims of this study were to study the saving behavior of casual employees in Pathum Thani province, and to examine the factors affecting the savings of casual employees in Pathum Thani province. The sample group used in this study comprised 400 casual employees in Pathum Thani province. The research instrument used to collect data was a questionnaire. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test, one-way ANOVA, and multiple regression analysis at a statistically significant level of .05.

The study results indicated that most casual employees' savings behaviors indicated making uncertain average monthly savings, not setting their average monthly savings goal, and having monthly savings determined by the remaining money. In terms of saving methods, most of them saved by depositing money into a savings account while the most important savings goal was emergency reserves. The results of hypothesis testing revealed that: 1) difference in personal factors of age affected the average monthly savings of casual employees differently whereas differences in gender, educational level, marital status, occupation, and the number of children had no effect on average monthly savings; 2) the economic factors in the dimension of product prices level influenced average monthly savings while income, consumption, and interest rates had no effect on the average monthly savings of casual employees; and 3) social factors including the number of branches of financial institutions and savings goals affected average monthly savings whereas the dimensions of motivation and advertising had no impact on the average monthly savings of casual employees at a statistically significant level of .05.

Keywords: Savings, Saving Behaviors, Informal Employees

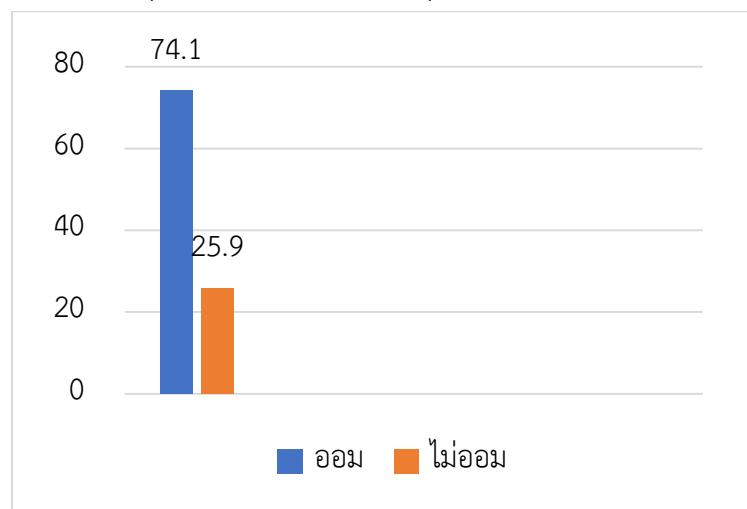
^{1 2} Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi 39 No. 1 Rangsit-Nakornnayok Road, Klong 6, Thanyaburi, Pathum Thani 12110

Email: madaoh_s@rmutt.ac.th

*Corresponding author email: phatcharee_s@mail.rmutt.ac.th

บทนำ

จากการสำรวจการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พบว่าครัวเรือนที่มีการออมร้อยละ 74.1 และครัวเรือนที่ไม่มีการออมร้อยละ 25.9 ซึ่งแสดงได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีการออมเงิน ด้านการจัดสรรเงินออมภาคครัวเรือนพบว่านำเงินที่ได้รับไปใช้จ่ายก่อน แล้วหากมีเงินเหลือจะนำไปเก็บออมคือร้อยละ 34.0 ครัวเรือนที่มีการแบ่งเงินออมก่อนที่จะนำไปใช้ร้อยละ 20.1 โดยการจัดสรรเงินออมอย่างจริงจังมีสัดส่วนที่น้อยที่สุดและครัวเรือนในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่มีการจัดสรรเงินออม ส่วนด้านการเลือกใช้ในการเก็บออม วิธีที่ครัวเรือนเลือกใช้ในการเก็บออม คือ เก็บเป็นเงินสดร้อยละ 75.4 เก็บเงินในบัญชีร้อยละ 54.5 ฝากเงินในสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ร้อยละ 19.3 ให้คนในครอบครัวเก็บแทนร้อยละ 12.0 ลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินร้อยละ 3.1 และเก็บออมรูปแบบอื่นร้อยละ 2.8 ส่วนด้านวัตถุประสงค์การออมเงิน พบว่า ครัวเรือนส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายยามเกษียณอายุ ถัดมาคือเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563ก)

ภาพที่ 1 การออมของครัวเรือน

ประเทศไทยมีแรงงานนอกระบบจำนวนมากโดยผลการสำรวจในปี 2563 พบว่า จำนวนผู้ที่มีงานทำทั้งหมด 37.9 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 20.4 ล้านคน หรือร้อยละ 53.8 และที่เหลือเป็นแรงงานในระบบ 17.5 ล้านคน หรือร้อยละ 46.2 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563ข) แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม ภาคการค้าและบริการ ภาคการผลิต ถือได้ว่าแรงงานนอกระบบมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม แต่แรงงานนอกระบบมักประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาค่าตอบแทนที่ต่ำและไม่แน่นอน ไม่มีสวัสดิการ และสภาพแวดล้อมการทำงานไม่ปลอดภัย การที่แรงงานประสบปัญหาเหล่านี้เนื่องจากแรงงานนอกระบบไม่มีหลักประกันสังคมที่ได้จากที่ทำงานและไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงาน ดังนั้น การออมเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่แรงงานนอกระบบต้องตระหนักและวางแผนการออมเพื่อความเหมาะสมทางการเงิน นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการเนื่องจากแรงงานนอกระบบกลุ่มนี้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของสังคมและเป็นภูมิคุ้มกันให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ (กระทรวงแรงงาน, 2561) โดยกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการดูแล ส่งเสริม และคุ้มครองแรงงานนอกระบบ

จังหวัดปทุมธานีมีหลายพื้นที่เปลี่ยนเป็นพื้นที่การค้าการลงทุนและเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรม โดยจังหวัดปทุมธานีนั้นมีศักยภาพสูงและสามารถรองรับการพัฒนาเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนการผลิต ทัศนคติ นายจ้างและผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาวะด้านแรงงาน โดยข้อมูลแรงงานในจังหวัดปทุมธานี ไตรมาส 4 ปี 2563 พบว่า ผู้มีงานทำอยู่ในแรงงานนอกระบบมีจำนวน 275,399 คน ทั้งนี้แรงงานนอกระบบเหล่านี้จะทำงานนอกภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 209,710 คน ร้อยละ 76.1 ซึ่งกลุ่มนอกภาคเกษตรนี้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า อุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การขายส่ง การขายปลีก จำนวน 75,122 คน ร้อยละ 35.8 รองลงมาเป็นที่พักแรมและบริการด้านอาหาร 43,120 คน ร้อยละ 20.5 และการก่อสร้าง 34,110 คน ร้อยละ 16.2 (สำนักงานแรงงานจังหวัดปทุมธานี, 2564)

ซึ่งแรงงานนอกระบบเหล่านี้ไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงานและไม่มีหลักประกันสังคมซึ่งหากแรงงานเหล่านี้ประสบปัญหา เช่น ด้านการเจ็บป่วย การเลิกจ้าง และการเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งหากแรงงานนอกระบบไม่มีการวางแผนทางการเงินหรือการเก็บออมจะส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเงิน โดยแรงงานนอกระบบเหล่านี้เมื่อมีอายุที่เพิ่มขึ้นจนเกษียณอายุการทำงานไม่สามารถทำงานหารายได้เพื่อเลี้ยงตนเองได้จะทำให้ประสบปัญหาทางการเงินเพราะหากแรงงานนอกระบบไม่มีการวางแผนทางการเงินที่ดีจะส่งผลทำให้ขาดความมั่นคงทางการเงินและไม่มีรายได้ในการดำเนินชีวิตหลังการเกษียณอายุ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการดำรงชีพต้องเป็นภาระต่อลูกหลาน สังคม และภาครัฐที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูล เพราะแรงงานนอกระบบเหล่านี้ไม่มีบำนาญหรือบำเหน็จ หรือหากแรงงานนอกระบบได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยจนไม่สามารถทำงานได้ และการเลิกจ้างจะส่งผลให้แรงงานนอกระบบขาดรายได้ไม่มีเงินใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน การออมจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับแรงงานนอกระบบเพราะหากมีการวางแผนการออมและการวางแผนทางการเงินที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารการใช้จ่าย แบ่งเงินออม และเงินลงทุนจะส่งผลให้มีความมั่นคงทางการเงินและมีเงินใช้จ่ายเพื่อการดำเนินชีวิตตอนเกษียณอายุและตอนขาดรายได้จากการทำงาน ซึ่งจะลดการเป็นภาระต่อลูกหลาน สังคม ภาครัฐ ดังนั้นจึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมเพื่อให้ภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมการออมเงินของแรงงานนอกระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นความสำคัญของการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบเพราะแรงงานนอกระบบเหล่านี้ไม่มีหลักประกันสังคมใดๆ ไม่มีความมั่นคงทางรายได้ ซึ่งหากแรงงานนอกระบบเหล่านี้มีการจัดการวางแผนทางการเงินและการออมที่ดีจะเกิดความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งจะได้ดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพไม่เป็นภาระต่อภาคสังคมและรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี

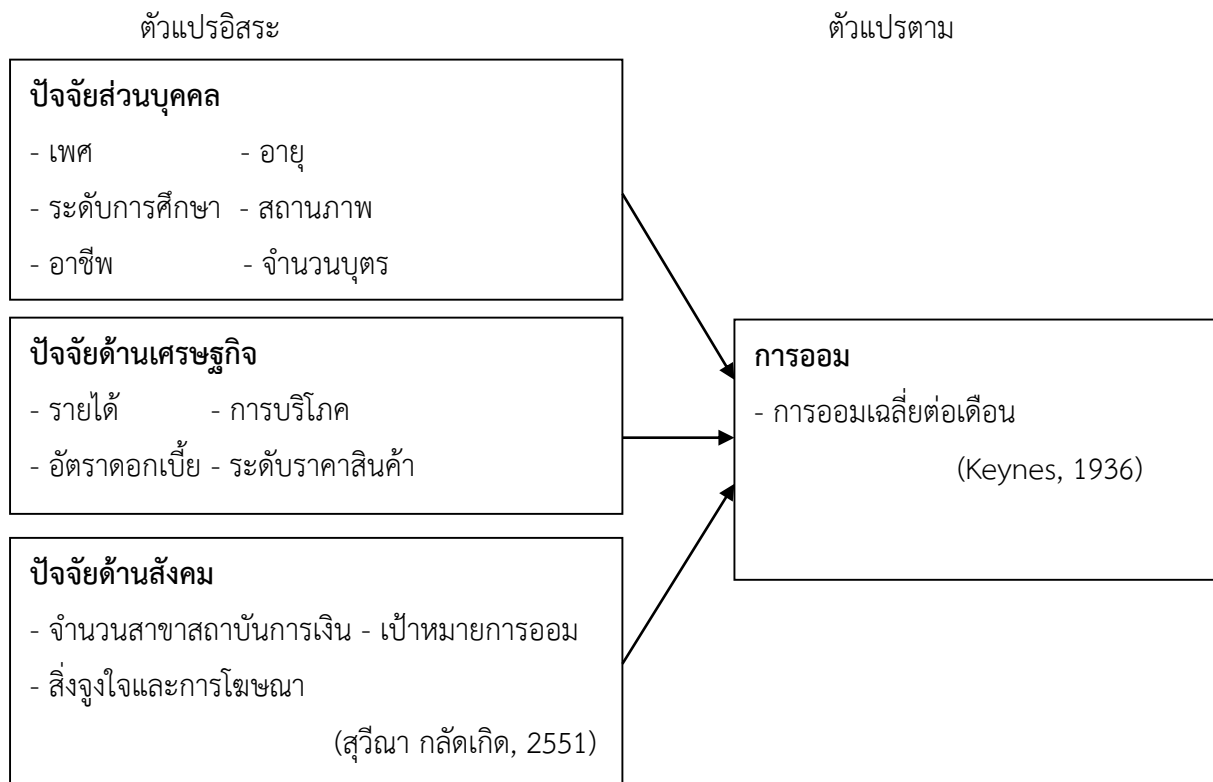
สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และจำนวนบุตรที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ย ระดับราคาสินค้า ส่งผลต่อการออม

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสถาบันการเงิน เป้าหมายการออม สิ่งจูงใจและการโฆษณา ส่งผลต่อการออม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สมบูรณ์

ทฤษฎีตามแนวคิดของ Keynes (1936) พบว่า รายได้สุทธิเป็นปัจจัยที่สำคัญในค่าใช้จ่ายเพื่อการออมและการบริโภคซึ่งจะต้องเป็นรายได้สุทธิคือรายได้หลังจากหักภาษีแล้ว รายได้ส่วนนี้จะสามารถใช้ได้ทั้งหมด โดยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภค และการออมได้ดังนี้ เมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้มูลค่าการบริโภคสูงขึ้นตามไปด้วยเพราะพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนไม่ได้เพิ่มเป็นสัดส่วนเท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ และการบริโภคไม่ได้เริ่มจาก 0 เนื่องจาก

แม้ว่าผู้บริโภคจะไม่มีรายได้หรือรายได้ต่ำ แต่คนเรายังคงจำเป็นต้องมีการบริโภคอยู่ โดยในช่วงนี้ผู้ที่มีรายได้ต่ำจะไม่สามารถออมเงินได้หรือครัวเรือนที่ยากจนจำเป็นจะต้องกู้ยืมเพื่อมาใช้จ่ายในการบริโภค แต่เมื่อมูลค่าของการบริโภคเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้จะทำให้มีรายได้เหลือมากขึ้นจึงนำรายได้มาเก็บออม สรุปได้ว่า รายได้สุทธิมากจะส่งผลให้ระดับการออมมากและถ้ามีรายได้น้อยจะส่งผลให้ระดับการอมน้อยลง การออมจึงผันแปรตามรายได้ที่ใช้จ่ายในทิศทางเดียวกัน

ทฤษฎีวัฏจักรชีวิตกับการออม

ทฤษฎีกล่าวว่าในช่วงเริ่มต้นของชีวิตผู้บริโภคจะมีรายได้ต่ำแต่ต่อมาเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้นจะสามารถหารรายได้ได้มากขึ้นและสุดท้ายเมื่อถึงช่วงบั้นปลายชีวิตรายได้ค่อยๆ ลดลงอีกครั้ง และทางด้านการบริโภคพบว่าผู้บริโภคจะไม่เปลี่ยนแปลงทางด้านการบริโภคนักโดยจะบริโภคค่อนข้างคงที่หรือเพิ่มขึ้นไม่มากจากตอนเริ่มต้นชีวิต โดยช่วงกลางของชีวิตผู้บริโภคจะมีการบริโภคน้อยกว่ารายได้ เพราะช่วงบั้นปลายของชีวิตรายได้จะลดลงน้อยกว่าการบริโภค (Ando & Modigliani, 1954)

ทฤษฎีการออมกับระดับราคา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมส่วนหนึ่ง คือ ระดับราคา โดยเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลต่ออำนาจการซื้อลดน้อยลง ซึ่งจะหมายถึงการใช้จำนวนเงินเท่าเดิมในการซื้อของแต่จะได้ปริมาณของที่ลดน้อยลง ดังนั้นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะลดลงหรือการออมสูงขึ้น แต่หากผู้บริโภคคาดว่าราคาสินค้าจะเพิ่มขึ้นเป็นระยะเวลานานหรือไม่มีแนวโน้มลดราคาสินค้าลงจะส่งผลให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้การออมลดลง และหากการใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นช้ากว่าการเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้าก็ยังสามารถส่งผลให้การออมเพิ่มขึ้น (Deaton, 1977)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของบุคคลจากการศึกษาของ สุวีณา กลัดเกิด (2551) พบว่าปัจจัยที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมออม ดังนี้

1. รายได้ คือรายได้หลังหักภาษีที่สามารถใช้จ่ายได้จริงซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดการออมของบุคคล เพราะเงินออมคือเงินส่วนที่เหลือจากรายจ่ายเพื่อการบริโภคแล้ว
2. การบริโภค คือปัจจัยหลักที่มีผลต่อการออม เพราะการออมคือเงินที่เหลือจากการบริโภค เพราะถ้าบุคคลมีการบริโภคน้อยก็จะมีเงินเหลือมากสามารถนำไปเก็บออมได้มาก
3. อัตราดอกเบี้ย เป็นผลตอบแทนจากการออมเงินที่บุคคลนำเงินไปฝากไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน หากอัตราดอกเบี้ยสูงก็จะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีความสนใจที่จะนำเงินไปออมกับธนาคารหรือสถาบันการเงินมากขึ้น
4. ระดับราคาสินค้า หากราคาสินค้ามีระดับต่ำก็จะทำให้เงินเหลือจากการบริโภคน้อยขึ้นซึ่งเงินส่วนที่เหลือจากการบริโภคจะสามารถเก็บไว้ในรูปแบบเงินออม แต่ถ้าราคาสินค้ามีระดับสูงจะทำให้เงินส่วนที่เหลือจากการบริโภคลดลง ซึ่งจะส่งผลให้การออมลดลง
5. จำนวนสาขาของสถาบันการเงิน หากจำนวนสถาบันการเงินมีจำนวนมากจะทำให้การใช้บริการที่สถาบันการเงินทำได้ง่ายและสะดวกย่อมเป็นสิ่งที่ดี ส่งผลให้ประชาชนมีการออมที่เพิ่มขึ้น

6. อายุมีผลต่อการออมตามทฤษฎีวัฏจักรชีวิต คือผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยกลางคนมักจะสามารถทำงานและมีรายได้มาก ซึ่งจะส่งผลให้มีการออมที่มากกว่าช่วยวัยตอนต้นที่ยังไม่ได้ทำงานและวัยปลายชีวิตที่มีการทำงานที่น้อยลง

7. การศึกษา โดยทั่วไปผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะออมเงินมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ เพราะผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมีรายได้จากการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำหรือมีโอกาสในการแสวงหางานมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

8. อาชีพ คือปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการออม เพราะความแตกต่างกันทางด้านอาชีพยังส่งผลให้มีความแตกต่างกันทางด้านรายได้

9. เป้าหมายการออม บุคคลที่มีเป้าหมายการออมหรือการวางแผนด้านการออมที่ชัดเจน มักจะมีแนวโน้มการออมมากกว่าผู้ที่ไม่มีความหมายในการออมหรือไม่มีการวางแผน

10. สิ่งจูงใจและการโฆษณา เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ออมตระหนักและตื่นตัว มีความประสงค์ที่จะออมมากขึ้นตามแรงโฆษณาและสิ่งจูงใจ

ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมรัษฎ์ และ สุคนธ์ เครือน้ำคำ (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเพศหญิง การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานเอกชน สถานภาพโสด และมีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้บริโภคด้านการโฆษณาและสิ่งจูงใจส่งผลมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคการออมเพื่อดอกเบี๋ยมากที่สุด และการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา อายุ และจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการออมไม่ต่างกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้บริโภค ประกอบด้วย อัตราดอกเบี้ย โอกาสการลงทุน จำนวนสาขาสถาบันการเงิน โฆษณาและสิ่งจูงใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม

ชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล และกลางใจ แสงวิจิตร (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูล พบว่า พฤติกรรมการออมต่อครั้งน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท วิธีการออมคือเมื่อมีเงินเหลือจากการใช้ และออมเงินในรูปแบบเงินฝากธนาคารมากที่สุด ส่วนปัจจัยทางสังคมวัตถุประสงค์การออมส่งผลมากที่สุด ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน อัตราเงินเฟ้อ ผลตอบแทน ระยะเวลาการออม ส่งผลมากที่สุด และการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูล ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูล

ศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่า พฤติกรรมการออมของคน Gen Y โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีเงินออม ส่วนด้านการจัดสรรเงินออมส่วนใหญ่ออมเงินก่อนที่จะนำไปใช้ วัตถุประสงค์ในการออมพบว่าส่วนใหญ่ออมเงินเพื่อการเกษียณ เพื่อกรณีฉุกเฉินและเจ็บป่วยมากที่สุด และปัจจัยที่เลือกรูปแบบการออมพบว่าอัตราผลตอบแทนส่งผลต่อการเลือกมากที่สุด โดยปัจจัยด้านระดับทักษะทางการเงิน ได้แก่ ความรู้ทาง

การเงิน พฤติกรรมทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน ส่งผลต่อการออมของคน Gen Y และการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรเงินออม สัดส่วนเงินออม รูปแบบการออม และวัตถุประสงค์การออม และอาชีพมีความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรเงินออม สัดส่วนเงินออม และวัตถุประสงค์การออม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ แรงงานนอกระบบในเขตจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 275,399 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability)

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม โดยมี ลักษณะคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Choice Question) คำถามปลายเปิด (open Question) และ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการออม ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการออม ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการออม

ในการตรวจสอบข้อมูลนั้น ใช้การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและความสอดคล้องของเนื้อหา กับสิ่งที่ต้องการศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์ คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์ คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สามารถวัดได้ตามนิยามศัพท์ เกณฑ์การเลือกข้อคำถามพิจารณาจากค่า IOC ถ้ามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.05 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์ ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล และแบบสอบถามส่วนที่ 2 พฤติกรรมการออมแล้วนำมาแจกแจงจำนวนความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการออม และแบบสอบถามส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการออม โดยนำมาคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิธีการทดสอบ Independent Samples t-test, One-Way ANOVA (F-test) ในการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการออมต่างกันและใช้สถิติการถดถอย (Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับการออม และปัจจัยด้านสังคมกับการออม โดยทดสอบที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษาตามลำดับของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล (n = 400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	190	47.5
หญิง	210	52.5
อายุ		
15 – 25 ปี	54	13.5
26 – 35 ปี	120	30.0
36 – 45 ปี	94	23.5
46 – 55 ปี	71	17.8
มากกว่า 55 ปี	61	15.2
สถานภาพ		
โสด	163	40.8
สมรส	196	49.0
หย่าร้าง/หม้าย	41	10.2
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	93	23.3
มัธยมศึกษา	184	46.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	113	28.2
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.5
อาชีพ		
ภาคเกษตรกรรม	116	29.0
การค้าและการบริการ	175	43.8
การผลิตหรืออุตสาหกรรม	85	21.2
อื่นๆ	24	6.0
จำนวนบุตร		
ไม่มี	178	44.5
1 คน	93	23.3
2 คน	85	21.2
มากกว่า 2 คน	44	11.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน โดยจำแนก ได้ดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีอายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และมีอายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 ระดับประถมศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

จำแนกตามสถานะภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะภาพสมรส จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือมีสถานะภาพโสด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 และมีสถานะภาพหย่าร้าง/หม้าย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3

จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพการค้าและการบริการ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาคือมีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 มีอาชีพการผลิตหรืออุตสาหกรรม จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และอื่น ๆ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

จำแนกตามจำนวนบุตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีบุตร จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือมีบุตร 1 คน จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 มีบุตร 2 คน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และมีจำนวนบุตรมากกว่า 2 คน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

ตารางที่ 2 แสดงพฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบ (n = 400)

พฤติกรรมการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจัดสรรเงินออม	125	31.2
กำหนดไว้แน่นอนทุกเดือน	227	56.8
ไม่มีการกำหนดไว้แน่นอนในแต่ละเดือน ออมตามเงินที่เหลือ	48	12.0
กำหนดไว้บางส่วน และออมเพิ่มในบางเดือน		
ประมาณเงินออมของท่าน คิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้รวมในแต่ละเดือน		
ประมาณ 1-10% ของรายได้	105	26.2
ประมาณ 11-20% ของรายได้	86	21.5
ประมาณ 21-30% ของรายได้	24	6.0
มากกว่า 30% ของรายได้	8	2.0
ไม่แน่นอน	177	44.3

ตารางที่ 2 แสดงพฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบ (n = 400) (ต่อ)

พฤติกรรมการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป้าหมายการออมที่สำคัญที่สุดในการออมเงินของท่าน		
เพื่อเก็บไว้ใช้ยามชราหรือเกษียณอายุ	106	26.5
เพื่อเก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉิน	157	39.3
เพื่อหาผลตอบแทนในการออม	28	7.0
เพื่อซื้อทรัพย์สินที่ต้องการ	49	12.2
เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร/หลาน หรือ ตนเอง	60	15.0
อื่น ๆ	-	-
ท่านเก็บออมมาเป็นระยะเวลานานเท่าใด		
น้อยกว่า 1 ปี	52	13.0
1-2 ปี	133	33.3
3-5 ปี	113	28.2
6 ปีขึ้นไป	102	25.5
ท่านเลือกออมเงินผ่านธนาคารรูปแบบใดมากที่สุด		
ฝากออมทรัพย์	315	78.8
ฝากประจำ	57	14.2
ซื้อสลากออมสิน/สลาก ธกส.	28	7.0
อื่นๆ	-	-
เหตุผลในการเลือกรูปแบบการออมที่สำคัญที่สุด		
อัตราผลตอบแทนที่ได้รับ	119	29.7
ระยะเวลาในการให้ผลตอบแทน	70	17.5
เงินออมเปลี่ยนเป็นเงินสดง่าย	199	49.8
การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของสถาบันการเงิน	8	2.0
อื่น ๆ	4	1.0
แนวโน้มการออมในอนาคต		
ออมเท่าเดิม	215	53.8
อมน้อยลง	19	4.7
ออมเพิ่มขึ้น	166	41.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรเงินออมของแรงงานนอกระบบในภาพรวม พบว่า แรงงานนอกระบบประกันสังคมส่วนใหญ่ ไม่มีการกำหนดไว้แน่นอนในแต่ละเดือน ออมตามเงินที่เหลือ จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาคือ กำหนดไว้แน่นอนทุกเดือน จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และกำหนดไว้บางส่วนและออมเพิ่มในบางเดือน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

การประมาณเงินออม คิดเป็นกึ่งเปอร์เซ็นต์ของรายได้รวมในแต่ละเดือนของแรงงานนอกระบบในภาพรวม พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ประมาณเงินออมคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของรายได้รวมในแต่ละเดือน ไม่แน่นอน จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ ประมาณร้อยละ 1-10 ของรายได้ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ประมาณร้อยละ 11-20 ของรายได้ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ประมาณร้อยละ 21-30 ของรายได้ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และมากกว่าร้อยละ 30 ของรายได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

เป้าหมายการออมที่สำคัญที่สุดของแรงงานนอกระบบ พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายชราหรือเกษียณอายุ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตร/หลาน หรือตนเอง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 เพื่อซื้อทรัพย์สินที่ต้องการ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และเพื่อหาผลตอบแทนในการออม จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

ระยะเวลาในการออมของแรงงานนอกระบบในภาพรวม พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เก็บออมมาเป็นระยะเวลา 1-2 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ 3-5 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 6 ปีขึ้นไป จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

การเลือกรูปแบบออมเงินผ่านธนาคารของแรงงานนอกระบบ พบว่า แรงงานนอกระบบประกันสังคมส่วนใหญ่ออมเงินผ่านธนาคารรูปแบบฝากออมทรัพย์ จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 รองลงมาคือ ฝากประจำ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 และซื้อสลากออมสิน/สลาก ธกส. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

การเลือกรูปแบบการออมของแรงงานนอกระบบ พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เลือกรูปแบบเงินออมเปลี่ยนเป็นเงินสดง่าย จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาคือ อัตราผลตอบแทนที่ได้รับ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 ระยะเวลาในการให้ผลตอบแทน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของสถาบันการเงิน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

แนวโน้มการออมในอนาคตของแรงงานนอกระบบ พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีแนวโน้มการออมเท่าเดิม จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ ออมเพิ่มขึ้น จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 และอมน้อยลง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจตามความคิดเห็นของแรงงานนอกระบบ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ระดับที่ส่งผล			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
ด้านรายได้				
จำนวนรายได้รวมต่อเดือน	3.7	1.0	มาก	(1)
ด้านการบริโภค				
จำนวนรายจ่ายต่อเดือน	3.7	0.9	มาก	(2)
ค่าใช้จ่ายทางการบริโภค	3.4	0.9	มาก	(3)
ด้านอัตราดอกเบี้ย				
อัตราผลตอบแทน	3.2	1.0	ปานกลาง	(4)
ระยะเวลาผลตอบแทน	3.1	1.0	ปานกลาง	(6)
ด้านระดับราคาสินค้า				
ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค	3.2	1.1	ปานกลาง	(5)
รวม	3.4	1.0	มาก	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ระดับที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อการออมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อันดับ 1 จำนวนรายได้รวมต่อเดือน ส่งผลระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 อันดับ 2 คือ จำนวนรายจ่ายต่อเดือน ส่งผลระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 อันดับ 3 คือ ค่าใช้จ่ายทางการบริโภค ส่งผลระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยด้านสังคมตามความคิดเห็นของแรงงานนอกระบบ

ปัจจัยด้านสังคม	ระดับการส่งผล			
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	อันดับ
ด้านจำนวนสาขาสถาบันการเงิน				
จำนวนสาขาของธนาคารมีมาก	3.3	1.1	ปานกลาง	(10)
ชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์สาขาสถาบันการเงิน	3.3	1.1	ปานกลาง	(9)
ความมั่นคงของสาขาสถาบันการเงิน	3.5	1.1	ปานกลาง	(6)
สามารถเดินทางได้สะดวก	3.8	1.0	มาก	(2)
ความพอใจในการบริการ	3.7	1.0	มาก	(3)
ด้านสิ่งจูงใจและการโฆษณา				
การส่งเสริมด้านการตลาด	2.9	1.0	ปานกลาง	(15)
ผลประโยชน์ทางภาษี	2.8	1.0	ปานกลาง	(16)
ผลตอบแทนสูง	3.1	1.1	ปานกลาง	(13)
รวม	3.3	1.1	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ระดับที่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบ พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ส่งผลต่อการออมระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3479

เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อย เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก พบว่า อันดับที่ 1 เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ส่งผลระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 อันดับ 2 คือ สามารถเดินทางได้สะดวก ส่งผลระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 อันดับ 3 คือ ความพอใจในการบริการ ส่งผลระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และจำนวนบุตร ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลกับการออม

ปัจจัยส่วนบุคคล	ส่งผลต่อการออม		ผลการทดสอบสมมติฐาน
	สถิติ	Sig.	
เพศ	T = -1.825	0.069	ปฏิเสธสมมติฐาน
อายุ	F = 2.431	0.047	ยอมรับสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	F = 2.272	0.104	ปฏิเสธสมมติฐาน
สถานภาพ	F = 2.493	0.060	ปฏิเสธสมมติฐาน
อาชีพ	F = 1.947	0.122	ปฏิเสธสมมติฐาน
จำนวนบุตร	F = 1.878	0.133	ปฏิเสธสมมติฐาน

หมายเหตุ: นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ มีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนอายุ มีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ จำนวนบุตร ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมไม่ต่างกัน ยกเว้น อายุ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ย ระดับราคาสินค้า ส่งผลต่อการออม

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ย และระดับราคาสินค้า กับการออมเฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ส่งผลต่อการออม		ผลการทดสอบสมมติฐาน
	สถิติ	Sig.	
รายได้	t = 0.738	0.461	ปฏิเสธสมมติฐาน
การบริโภค	t = 1.788	0.075	ปฏิเสธสมมติฐาน
อัตราดอกเบี้ย	t = 1.902	0.058	ปฏิเสธสมมติฐาน
ระดับราคาสินค้า	t = 2.245	0.025	ยอมรับสมมติฐาน

หมายเหตุ: นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ย มีค่า Sig. มากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนระดับราคาสินค้า มีค่า Sig. น้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ย ไม่ส่งผลต่อการออม ยกเว้นระดับราคาสินค้า ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสถาบันการเงิน เป้าหมายการออม สิ่งจูงใจและการโฆษณา ส่งผลต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสถาบันการเงิน เป้าหมายการออม สิ่งจูงใจและการโฆษณา กับการออมเฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยด้านสังคม	ส่งผลต่อการออม		ผลการทดสอบสมมติฐาน
	สถิติ	Sig.	
จำนวนสถาบันการเงิน	t = 2.586	0.010	ยอมรับสมมติฐาน
เป้าหมายการออม	t = 2.625	0.009	ยอมรับสมมติฐาน
สิ่งจูงใจและการโฆษณา	t = 1.060	0.290	ปฏิเสธสมมติฐาน

หมายเหตุ: นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสถาบันการเงิน เป้าหมายการออม มีค่า Sig. น้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน ส่วนสิ่งจูงใจและการโฆษณา มีค่า p-value มากกว่า 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ดังนั้นสรุปได้ว่าปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสาขาสถาบันการเงิน เป้าหมายการออม ส่งผลต่อการออม ยกเว้นสิ่งจูงใจและการโฆษณา ไม่ส่งผลต่อการออมของแรงงานนอกระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการออม แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดเงินออมไว้แน่นอนในแต่ละเดือนจะออมตามเงินที่เหลือ โดยจะออมเงินที่ไม่แน่นอนในแต่ละเดือน ส่วนใหญ่ออมรูปแบบฝากออมทรัพย์ เพราะเปลี่ยนเป็นเงินสดง่าย และการวิเคราะห์ระดับการส่งผลต่อการออมของปัจจัยด้านเศรษฐกิจตามความคิดเห็นของแรงงานนอกระบบ พบว่า อันดับ 1 คือ จำนวนรายได้รวมต่อเดือน จำนวนรายจ่ายต่อเดือน ค่าใช้จ่ายทางการบริโภค ส่งผลต่อการออมระดับมาก ส่วนการส่งผลต่อการออมของปัจจัยด้านสังคมตามความคิดเห็นของแรงงานนอกระบบ พบว่า อันดับ 1 คือ เป้าหมายการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน รองลงมาคือ สามารถเดินทางไปสถาบันการเงินได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชานีเยะย์ ช่างวัฒนกุล และกลางใจ แสงวิจิตร (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูล พบว่าประชาชนส่วนใหญ่วิธีการออมคือเมื่อมีเงินเหลือจากการใช้ ส่วนวัตถุประสงค์การออมส่วนใหญ่เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และระดับความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้ รายจ่าย ส่งผลมากที่สุด ส่วนวัตถุประสงค์การออมส่วนใหญ่เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ศิวัช กรุณาเพ็ญ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y พบว่า วัตถุประสงค์ในการออมส่วนใหญ่ออมเงินเพื่อกรณีฉุกเฉินและเจ็บป่วยมากที่สุด

นอกจากนี้การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนบุตร ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการออมไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ และคณะ (2561) พบว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมไม่ต่างกัน ส่วนอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการออมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิวัฒนาการชีวิตกับการออมของ Modigliani and Brumberg (1954) โดยทฤษฎีกล่าวว่าในช่วงเริ่มต้นของชีวิตผู้บริโภคมียาได้ต่ำแต่เมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้นจะสามารถหารายได้ได้มากขึ้นและสุดท้ายเมื่อถึงช่วงบั้นปลายชีวิตรายได้ค่อยๆลดลงแต่ทางด้านการบริโภคพบว่าผู้บริโภคมักจะไม่เปลี่ยนแปลงทางด้านการบริโภคมักนักโดยจะบริโภคค่อนข้างคงที่หรือเพิ่มขึ้นไม่มากจากตอนเริ่มต้น สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การบริโภค อัตราดอกเบี้ยไม่ส่งผลต่อการออม ยกเว้นระดับราคาสินค้าส่งผลต่อการออม และสมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ จำนวนสาขาสถาบันการเงิน เป้าหมายการออมส่งผลต่อการออม ยกเว้นสิ่งจูงใจและการโฆษณาไม่ส่งผลต่อการออม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ชานีเยย์ ช่างวัฒนกุล และ กลางใจ แสงวิจิตร (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยทางสังคม วัตถุประสงค์การออม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูล ส่วนสิ่งจูงใจและการโฆษณาไม่ส่งผลต่อการออม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ และคณะ (2561) พบว่า สิ่งจูงใจและการโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับการออม และระดับราคาสินค้าส่งผลต่อการออม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระดับราคาสินค้ากับการออม Deaton (1997) ที่กล่าวว่า การบริโภคลดลงจะทำให้เงินเหลือออมมากขึ้นหรือผู้บริโภคราคาการค้าการันว่าราคาสินค้าจะขึ้นราคาผู้บริโภคจะซื้อสินค้ามากขึ้นส่งผลให้การออมลดลง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

พฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการออมที่ไม่แน่นอน ดังนั้น ภาครัฐควรสร้างความรู้เกี่ยวกับการออมให้แรงงานนอกระบบตระหนักถึงข้อดีและข้อเสีย พฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดเงินออมไว้อย่างแน่นอน จึงต้องออมตามเงินที่เหลือใช้ในแต่ละเดือน ซึ่งทำให้การวางแผนในการออมเป็นเรื่องยาก ดังนั้นควรให้ความรู้และส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบในการทำรายรับรายจ่าย ในแต่ละวัน เพื่อที่อย่างวางแผนการออมในอนาคตอย่างเหมาะสมและรูปแบบการออมส่วนใหญ่จะออมในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์ ดังนั้นสถาบันการเงินควรเสนอรูปแบบการออมใหม่ให้เหมาะสมกับแรงงานนอกระบบและเพื่อเป็นตัวเลือกที่หลากหลายให้แก่แรงงานนอกระบบประกันสังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาปัญหาการออมของแรงงานนอกระบบศึกษาการวางแผนทางการเงินของแรงงานนอกระบบเพิ่มเติม โดยจะสามารถทำให้วิเคราะห์พฤติกรรมการออมของแรงงานนอกระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มากขึ้นและศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย และนำมาเปรียบเทียบแบบสอบถามที่ได้ เพื่อให้เห็นภาพรวมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2561). **แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ**. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER22/DRAWER039/GENERAL/DATA0000/00000212.PDF>
- ไกรวิญญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมรักษ์ และ สุคนธ์ เครือคำ. (2561). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).
- ชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล และ กลางใจ แสงวิจิตร. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล**. (ค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ศิวัช กรุณาพันธุ์. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- สุวีณา กลัดเกิด. (2551). **การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตนิคมอุตสาหกรรมบางกะดี จังหวัดปทุมธานี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- สำนักงานแรงงานจังหวัดปทุมธานี. (2564). **สถานการณ์แรงงานจังหวัดปทุมธานีไตรมาส 2 ปี 2564**. สืบค้นจาก <https://pathumthani.mol.go.th/news/สถานการณ์แรงงานไตรมาส-2-ปี-2564>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563ก). **การออมของครัวเรือนไทย**. สืบค้นจาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขารายได้/การออมภาคครัวเรือน/Q4_2563.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563ข). **การสำรวจแรงงานนอกระบบ**. สืบค้นจาก http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/social/labour/informalEmployment/2020/Full_Report_2020.pdf
- Ando, A., & Modigliani, F. (1954). The life cycle hypothesis of saving aggregate implications and tests. *American Economic Review*, 53, 55–84.
- Deaton, A. (1977). **Franco Modigliani and the life cycle theory of consumption**. Paper presented at the Convegno Internazionale Franco Modigliani, Accademia Nazionale del Lincei, Rome.
- Keynes, J. M. (1936). **The general theory of employment interest, and money**. New York: Harcourt, Brace & World.
- Modigliani, F., & Brumberg, R. (1954). Utility analysis and the consumption function: An interpretation of cross-section data. *Franco Modigliani*, 1(1), 388-436.